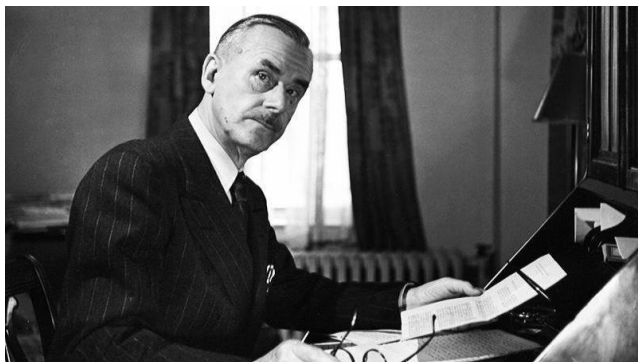

Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

Майстер інтелектуальної прози

До 150-річчя від дня народження

Томаса Манна

Бібліографічний покажчик

Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

Майстер інтелектуальної прози

До 150-річчя від дня народження
Томаса Манна

Бібліографічний покажчик

Славутич 2025

Даний бібліографічний покажчик підготовлено відділом довідково-бібліографічного обслуговування Загальноміського бібліотечно-інформаційного центру м. Славутича.

Видання присвячене 150-річчю від дня народження Томаса Манна – німецького письменника, есеїста, одного із найвизначніших авторів XX століття, лауреата Нобелівської премії з літератури (1929 р.).

Посібник містить біографію Т. Манна, публікації про його твори, видання та статті про життя і творчість, розробки уроків та інтернет-ресурси.

Матеріал розміщений за розділами в алфавітному порядку.

Посібник розраховано на широке коло читачів.

Укладачі:

Панова Л. І., Соловйова Л. О.

Відповідальний
за випуск:

Портная Н. В.

*«Письменник – це людина,
якій писати важче, ніж іншим»*

Томас Манн

Томас Манн народився 6 червня 1875 р. в місті Любек (Німеччина) в сім'ї заможного любекського купця Томаса Йоханна Генріха Манна (1840-1891). Він був торговцем зерном і главою судноплавної фірми. Також обіймав посаду міського сенатора. Мати Томаса – Юлія Манн, уроджена да Сільва-Брунс (1851-1923), була музично обдарованою представницею креоло-бразильської португальської сім'ї. Саме вона займалася вихованням майбутнього драматурга і всіх його сестер і братів.

У Томаса було два брати та дві сестри: старший брат, відомий письменник Генріх Манн (1871-1950), молодший брат Віктор (1890-1949) та дві сестри Юлія (1877-1927, самогубство) та Карла (1881-1910, самогубство). Сім'я Манн була заможною, дитинство братів і сестер було безтурботним, майже безхмарним.

Після смерті батька в 1891 році, згідно його заповіту, були продані фірма та будинок. Родина переїхала до Мюнхена, де Манн розпочав свою літературну кар'єру.

Закінчивши школу, Томас влаштовується в страхову компанію і займається журналістикою. Протягом 1898-1899 рр. Т. Манн редагує сатиричний журнал «Сімпліціссімус». До цього часу відноситься перша публікація – збірка оповідань «Маленький пан Фрідеман».

У 1901 році вийшов його перший великий роман – «Будденброки», який приніс йому славу. Це сімейна сага про занепад буржуазної родини. Роман мав великий успіх. У 1929 році за цей твір Томасу Манну присуджено Нобелівську премію з літератури.

Творчість Томаса Манна відзначається глибоким психологізмом, філософською глибиною та майстерністю стилю, що зробило його одним із найвизначніших авторів ХХ століття.

Манн спочатку підтримував консервативні ідеї, але з часом став прихильником демократії. У 1933 році, після приходу нацистів до влади, він емігрував до Швейцарії, а згодом до США. Під час Другої світової війни Манн активно виступав проти нацизму, використовуючи свої твори та публічні виступи для засудження фашизму.

У 1905 році Манн одружився з Катею Прінгзгайм. Дочка мюнхенського професора стала вірною супутницею письменника до кінця його днів. Від їхнього союзу народилося шестеро дітей, з них троє Еріка, Клауса і Голо пішли по стопах батька, ставши письменниками, літераторами та інтелектуалами.

Помер Томас Манн 12 серпня 1955 року в Цюриху.

Його творчість продовжує впливати на світову літературу, а його твори вивчаються в університетах по всьому світу.

Основні твори:

- «Смерть у Венеції» (1911 р.) – новела, що досліджує теми краси, мистецтва та смерті.
- «Зачарована гора» (1924 р.) – філософський роман, який розглядає протистояння ідей та ідеологій у передвоєнній Європі.
- «Йосиф і його брати» (1933-1943 рр.) – тетралогія, що переосмислює біблійні сюжети. Провідна думка твору – людина здатна побороти духовний морок.
- «Доктор Фаустус» (1947 р.) – роман про композитора, який укладає угоду з дияволом, що символізує моральний занепад Німеччини.

Творча спадщина письменника

Манн Т. Будденброки: Роман / Томас Манн; пер. з нім. Є. Поповича. – К.: Дніпро, 1973. – 591 с.

Манн Т. Будденброки: История гибели одного семейства: Роман / Томас Манн; пер. с нем. Н. Ман; послесл. Н. Вильмонта – М.: Правда, 1985. – 704 с.

Манн Т. Волшебная гора: Роман. Т. 1 / Томас Манн; пер. с нем. В. Курелла и В. Станкевича. – М.: Крус; СПб: АО «Комплект», 1994. – 414 с.

Манн Т. Волшебная гора: Роман. Т. 2 / Томас Манн; пер. с нем. В. Курелла и В. Станкевича. – М.: Крус; СПб: АО «Комплект», 1994. – 446 с.

Манн Т. Зачарована гора: Роман. / Томас Манн; пер. з нім. Романа Осадчука. – К.: Видавництво Жупанського, 2024. – 928 с. – (Серія «Лауреати Нобелівської премії»).

Манн Т. Иосиф и его братья: Роман. Т. 1 / Томас Манн; пер. с нем. – М.: Правда, 1991. – 720 с.

Манн Т. Иосиф и его братья: Роман. Т. 2 / Томас Манн; пер. с нем. – М.: Правда, 1991. – 720 с.

Манн Т. Лотта в Веймаре: Роман / Томас Манн; пер. с нем. Н. Ман. – Л.: Художественная литература, Ленинградское отделение, 1990. – 288 с.

Манн Т. Маріо і чарівник / Томас Манн; пер. з нім. Є. Поповича // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2001. – № 12. – С. 33-36.

Манн Т. Маріо і чарівник: Новела / Томас Манн; пер. Є. Поповича // Є. Волощук. Зарубіжна література: Хрестоматія-посібник для 11-го кл. загальноосв. навч. закл. – К.: Генеза, 2006. – С. 171-202.

Манн Т. Маріо і чаріваник (скорочено) / Томас Манн; пер. Є. Поповича // Зарубіжна література: Посібник-хрестоматія. 11 клас / упорядники Г. Безкоровайний, Б. Щавурський. – Тернопіль: Навч. книга-Богдан, 2003. – С. 204-233.

Манн Т. Маріо і чарівник / Томас Манн // Стислий виклад змісту всіх творів за новою шкільною програмою. 10-11 кл. / автор-упоряд. І. Л. Столій. – Харків: Веста: Ранок, 2007. – С. 370-375. – (Дайджест).

Манн Т. Маріо і чарівник: Новела (скорочено) / Томас Манн; пер. Є. Поповича // Зарубіжна література: Хрестоматія. 11 клас / упорядник І. Л. Столій. – Харків: Веста: Ранок, 2005. – С. 131-157.

Манн Т. Новеллы / Томас Манн; пер. с нем. Н. Ман; предисл. С. Тураева – М.: Художественная литература, 1956. – 344 с.

Манн Т. Паяц / Томас Манн; пер. А. Кулишер // Искусство и художник в зарубежной новелле XIX века / сост. И. Ковалёва. – Л.: Изд. Ленингр. ун-та, 1985. – С. 93-118.

Манн Т. Смерть у Венеції (уривки) / Томас Манн; пер. Є. Поповича // Зарубіжна література: Проб. підручник-хрестоматія для 11 кл. загальноосвіт. шк. / за ред. проф. О. Чиркова. – К.: Вежа, 1998. – С. 138-158.

Манн Т. Смерть у Венеції. Вундеркінд / Томас Манн; пер. з нім. Євген Попович // Т. Н. Денисова, Г. М. Сиваченко. Зарубіжна література XX ст. Хрестоматія-посібник: Підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закладів. – К.: Генеза, 2000. – С. 307-321.

Манн Т. Художник и общество: Статьи и письма: Сборник / Томас Манн; пер. с нем; сост. и предисл. С. Апта, послесл. И. Голика. – М.: Радуга, 1986. – 440 с.

Про життя і творчість

Апт С. Томас Манн / С. Апт // Зарубіжна література: Посібник-хрестоматія. 11 клас / упоряд. Г. Безкорований, Б. Щавурський. – Тернопіль: Навч. книга-Богдан, 2003. – С. 200-203.

Васильєва Е. К. Томас Манн / Е. К. Васильєва, Ю. С. Пернатєв // 100 знаменитих писателів. – Харків: Фолио, 2006. – С. 238-242. – (100 знаменитих).

Волощук Є. Проблематика новели «Маріо і чарівник» Томаса Манна у контексті доби 20-30-х років ХХ ст.: Матеріал літературознавця до уроку-лекції / Є. Волощук // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2001. – № 12. – С. 29-31.

Волощук Є. Томас Манн / Є. Волощук // Зарубіжна література: Хрестоматія-посібник для 11-го кл. загальноосв. навч. закл. – К.: Генеза, 2006. – С. 168-170.

Волощук Є. Франц Кафка і Томас Манн: два типи модерністського художнього мислення («дисгармонійного» і «гармонійного») / Є. Волощук // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2007. – № 10. – С. 54-57.

Давиденко Г. Й. Тема митця та мистецтва у новелі Т. Манна «Смерть у Венеції» / Г. Й. Давиденко, Г. М. Стрельчук, Н. І. Гричаник // Історія зарубіжної літератури ХХ століття: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літ-ри, 2007. – С. 344-348.

Давиденко Г. Й. Філософське підґрунтя творчості Томаса Манна / Г. Й. Давиденко, Г. М. Стрельчук, Н. І. Гричаник // Історія зарубіжної літератури ХХ століття: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літ-ри, 2007. – С. 83-92.

Денисова Т. Н. Томас Манн / Т. Н. Денисова, Г. М. Сиваченко // Зарубіжна література ХХ ст. Хрестоматія-посібник: Підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закладів. – К.: Генеза, 2000. – С. 304-307.

Дудова Л. Томас Манн / Л. Дудова // Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 2: Л-Я / за ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навч. книга-Богдан, 2006. – С. 109-115.

Карельский А. Долг гуманности: Романы о художниках Томаса Манна и Германа Броха / А. Карельский // От героя к человеку: два века западноевропейской литературы. – М.: Сов. писатель, 1990. – С. 318-356.

Климова Л. П. Манн Томас / Л. П. Климова // Українська Літературна Енциклопедія. В 5-ти т. Т. 3: К-Н. – К.: «Українська Літературна Енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 1995. – С. 289-290.

Лейтес Н. С. Томас Манн / Н. С. Лейтес // От «Фауста» до наших дней: Из истории немецкой литературы: Книга для учащихся ст. классов. – М.: Просвещение, 1987. – С. 155-164.

Манн Томас (1929) // Енциклопедичний довідник «Лауреати Нобелівської премії. 1901-2001». Видання ювілейне / укладачі С. О. Довгий, В. М. Литвин, В. Б. Солоїденко. – К.: Український видавничий центр, 2001. – С. 159.

Манн Томас // Зарубіжна література: Проб. підручник-хрестоматія для 11 кл. загальноосвіт. шк. / за ред. проф. О. Чиркова. – К.: Вежа, 1998. – С. 137-138.

Манн Томас // Зарубіжна література: Хрестоматія. 11 клас / упорядник І. Л. Столій. – Харків: Веста: Ранок, 2005. – С. 128-131.

Манн Томас // История зарубежной литературы XX века. 1871-1917: Учебник для студентов пед. институтов по спец. № 2101 «Русский язык и литература» / В. Н. Богословский, З. Т. Гражданская, С. Д. Артамонов и др.; под. ред. В. Н. Богословского, З. Т. Гражданской. – М.: Просвещение, 1989. – С. 180-188.

Манн Томас // 500 знаменитых людей планеты / Худож.-оформитель Л. Д. Киркач-Осипова. – Харьков: Фолио, 2005. – С. 454-456.

Манн Томас // Усі зарубіжні письменники / упоряд. О. Д. Міхільов та ін. – Харків: Торсінг плюс, 2008. – С. 305-311.

Мельник В. На «прекрасній веселій баварській землі»: До 150-річчя з дня народження Томаса Манна / Віктор Мельник // Українська літературна газета. – 2025. – лютий. – С. 46-47.

Мельник В. У Будденброків: Томас Манн / В. Мельник // Українська літературна газета. – 2016. – 5 серпня. – С. 18-19.

Мігальчинська В. М. Музика таланту Томаса Манна / В. М. Мігальчинська // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2002. – № 11. – С. 61-62.

Мусский С. А. Томас Манн (1929) / С. А. Мусский // 100 великих нобелевских лауреатов. – М.: Вече, 2003. – С. 44-47. – (100 великих).

Ніколенко О. М. Жахливі сни Густава Ашенбаха, або у потворному світі викривлених образів і думок: Матеріали до вивчення новели Томаса Манна «Смерть у Венеції». 11 клас / О. М. Ніколенко // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1998. – № 7. – С. 13-17.

Ружеви́ч Т. М. Історичне тло – ключ осягнення новели Т. Манна «Маріо і чарівник»: Матеріал до уроку / Т. М. Ружеви́ч // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2001. – № 12. – С. 32.

Стама́т Т. В. Чи може «Героїзм кволих» народити здорове мистецтво?: За новелою Томаса Манна «Смерть у Венеції» / Т. В. Стама́т // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2001. – № 1. – С. 53-54.

Штейнбу́к Ф. М. Тексти, які нас обирають: Роздуми щодо вивчення новели «Смерть у Венеції» Т. Манна з необов'язковим

вступом, обов'язковим контекстом та деякими методичними спостереженнями / Ф. М. Штейнбук // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1999. – № 12. – С. 27-28, 37-38.

Янышев С. Томас Манн / Санджар Янышев // Енциклопедія для дітей. Том 15: Всемирная литература. – Ч. 2: XIX-XX века / глав. ред. В. А. Володин. – М.: Аванта+, 2001. – С. 457-463.

Розробки уроків

Дворак О. Г. Згубність «Авантюри почуттів»: Конспект уроку з вивчення новели Томаса Манна «Смерть у Венеції». 11 клас / О. Г. Дворак // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2000. – № 10. – С. 45-50.

Дітькова С. Ю. Томас Манн і його новела «Маріо і чарівник»: Матеріали до уроку в 11 класі / С. Ю. Дітькова // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2003. – № 9. – С. 30-32.

Заворотна Л. Ф. Т. Манн. «Маріо і чарівник». Сенса бунту Маріо. Злочинна сутність влади, яка маніпулює людьми: Урок в 11 класі / Л. Ф. Заворотна // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2015. – № 21-22. – С. 40/4-40/6 (вкладка).

Кузнєцова Л. Б. Урок літератури в 11 класі: Т. Манн. Творчий шлях письменника. Ключові образи новели «Маріо і чарівник» / Л. Б. Кузнєцова // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2005. – № 11-12. – С. 12-15.

Морозов Ю. Г. Новелла Томаса Манна «Маріо і чарівник». Її проблематика, художні особливості модерністського твору: Урок / Ю. Г. Морозов, Л. С. Мирськова // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2001. – № 12. – С. 41.

Морозов Ю. Г. Самотність генія. Томас Манн. Творчий шлях письменника. Пошуки виходу з кризи гуманізму: Урок /

Ю. Г. Морозов, Л. С. Мирська // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2001. – № 12. – С. 40-41.

Панчук Л. З практики вивчення твору-перестороги: Компаративний урок-дослідження за новелою «Маріо і чарівник» Т. Манна і драмою «Матінка Кураж та її діти» Б. Брехта. 11 клас / Л. Панчук // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2008. – № 3. – С. 57.

Панчук Л. Чужі серед своїх: Урок компаративного аналізу життя і творчості Т. Манна та Б. Брехта / Л. Панчук // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2008. – № 7. – С. 6-8.

Первак О. П. Якщо краса позбавлена душі: Урок аналітичного прочитання новели Томаса Манна «Смерть у Венеції» / О. П. Первак // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1998. – № 11. – С. 45-46.

Сеніч О. В. Збережи своє «Я», життя і свободу: Урок за новелою Т. Манна «Маріо і чарівник». 11 клас / О. Сеніч // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2012. – № 15-16. – С. 40-42.

Янкович О. Діяльнісна форма навчання – важливий засіб формування читацької особистості: Урок-суд за новелою «Маріо і чарівник» Т. Манна. 11 клас / О. Янкович // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2009. – № 9. – С. 52-55.

Інтернет-ресурси

Манн Томас [Електронний ресурс]. Вікіпедія: Вільна енциклопедія. – Електр. дані. – Режим доступу:

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%81_%D0%9C%D0%B0%D0%BD%D0%BD. – Назва з екрану. – Дата останньої правки 15.02.2025. – (Дата звернення 28.05.2025).

Манн Томас – біографія [Електронний ресурс] // УкрЛіб: Бібліотека Української Літератури. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printit.php?tid=4313>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.05.2025).

Манн Томас – основні біографічні дати [Електронний ресурс] // УкрЛіб: Бібліотека Української Літератури. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printit.php?tid=3623>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.05.2025).

Манн Томас – біографія (коротко) [Електронний ресурс] // Dovidka.biz.ua: Довідник цікавих фактів та корисних знань – Електр. дані. – Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/tomas-mann-biografiya-skorocho/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.05.2025).

Губіна М. Класик у контрпозиції. Цікаві факти про життя та творчість Томаса Манна [Електронний ресурс] / Марина Губіна // Електр. дані. – Режим доступу: <https://sensormedia.com.ua/books/klasyk-u-kontrpozyciyi-czikavi-fakty-pro-zhyttya-ta-tvorchist-tomasa-manna/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.05.2025).

Манн Томас – біографія [Електронний ресурс] // TravelBooks. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://travelbook.in.ua/authors/mann-tomas.html>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 10.01.2025).

Томас Манн – майстер інтелектуальної прози [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Центральної бібліотеки Полтавської міської територіальної громади. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://cbs.poltava.ua/index.php/novyny/3255-tomas-mann-majster-intelektualnoji-prozi>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.05.2025).

Томас Манн. Віхи життя та творчості [Електронний ресурс] // Youtube; [Вінницька міська бібліотека № 13 | ВМ ЦБС](#). – Електр. дані. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=fxuaL87ubhQ>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.05.2025).

«Томас Манн і його любов до життя» – до 150 річчя з дня народження [Електронний ресурс] / Черкаська ОУНБ ім. Т. Шевченка // Youtube. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=J4MrB1vhiBA>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.05.2025).

Зміст

Біографія Т. Манна.....	3
Творча спадщина письменника.....	5
Про життя і творчість.....	7
Розробки уроків.....	10
Інтернет-ресурси.....	11